

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Non extorta metu. parag. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

sponsalia, sed pari modo ex hac etiam causa rescindi possunt. Idem ibidem.

7. Quarto. Quando error, vel dolus in iisdem qualitatibus intercessit, sed non inde inductus est Sponsus, vel Sponsa ad contrahendum (qui error apud Theologos, & Juristas dicitur comitans) valida sunt sponsalia; quia non sunt contracta ex vi illius erroris, vel doli.

8. Quid si dubitat, An verè contraxerit ob qualitates, circa quas fuit error, vel dolus?

Respondeo, si ex qualitates erant tam graves, ut sufficeret ad sponsalia dissolvenda, de quibus quidem qualitatibus hic loquimur, non debet se tenere obligatum ad sponsalia, quia nisi ipsi clarè constet, se verè, etiam cum illa cognitione, sponsalia inire voluisse, potest, se tenere, tanquam inductum ad illa ex eo errore, vel dolo.

9. Quæres. Si in aliquibus ex dictis casibus sponsalia valida sic contracta, possunt facile rescindi (id quod, ut Doctores notant, non solum ministerio Judicis, verum etiam ab ipsa parte errante, vel decepta, fieri per meram suam voluntatem potest, quæ scilicet jure suo resistit à sponsalibus sic initis) si, inquam, tam facile rescindi possunt, quid interest, quoad praxim scire, an sponsalia sint valida, nec ne?

10. Respondeo, multum sanè interesse, nam, si ipso jure sunt valida, quamvis statim rescindenda, pariant impedimentum publicæ honestatis, id est, una pars non potest contrahere Matrimonium cum consanguineis in primo gradu conjunctis cum alia parte, juxta Decretum Tridentini, quod impedimentum non pariunt; si sint invalida. Idem dic de jure ad amplexus, & oscula, donec rescindantur, quæ duo in simili innui etiam supra.

^a Supra
c. 1. §. 2.
n. 3.

§. II.

Non extorta metu.

1. **M**etus potest esse Primò, vel injustè incussus ad extorquenda sponsalia, vel justè. Secundò, vel gravis, quæ dicitur cadens in constantem virum, vel levis. Tertiò, potest incui, vel ad extorquenda, ut dictum est, sponsalia, vel ad aliquid aliud ut

si inimicus mortem alicui minaretur, & is ex se, & liberè eligeret inire sponsalia cum inimici sorore, ut mortem sic effugeret. Quarto, vel incussus ab extrinseca causa libera v. g. à Parente, à Judice, ab Inimico, Vel ab extrinseca causa necessaria v. g. ab infirmitate, tempestate apprehensione infirmi, undè quis moveatur ad sponsandam v. g. suam concubinam. Nota autem metum illum, qui causatur à prædicta causa extrinseca necessaria, vere esse, & dici metum ab intrinseco, vere enim is, qui movet te ad Matrimonium promittendum, est tuus timor conceptus ex infirmitate, naufragio, gehenna.

Has metuum Classes distinctè explicui, Lib. 1. in Decal. c. 2. §. 5.

Metus gravis injustè incussus, quomodo sponsalia irrijet?

2. Hic, sive à parte, sive ab aliis incussus ad extorquenda sponsalia, reddunt ipsa, non solum Jure b Ecclesiastico, sed etiam Jure naturæ nulla; Ita sustinui loco cit. & rationem satis efficacem (ut mihi videretur) attuli, loquendo ibi de omni contractu afferente obligationem Justitiæ, & loquendo de Matrimonio: at certè eadem est ratio, nunc de sponsalibus. Videatur locus, e ne actum agere hic cogamur.

3. Quod autem saltem ex Jure Ecclesiastico sint nulla prædicta meticulosa sponsalia, est communior opinio apud d Sanchez, idemque, etiam si essent juramento firmata, ita, ut non sit opus relaxatione juramenti, ad ea non servanda, ut idem docet, e quem sequitur Diana, f & Averfa g alios citans.

Metus gravis justè incussus.

4. Hic incussus ad extorquenda sponsalia, ut si v. g. Judex tibi dicat, qui homicidium commisisti, Nisi despondeas Bertam, te justè ad triv. mos, vel ad mortem, propter homicidium commissum condemnabo, non reddi sponsalia nulla. Sicuti, nec per similem metum, nullum reddi Matrimonium, nos loco citato diximus, & dicemus infra k suo loco, militat enim eadem ratio ibidem dicta; Et quamvis Bonacina ibidem à me citatus doceat, metu hoc justo, invalidum reddi matrimonium, §. 2.

monium, ob perfectam libertatem, quam Matrimonium, quod est ex se indissolubile, requirit, tamen idem dicere nequaquam poterit de sponsalibus, quæ ex se indissolubilia non sunt, sed rescindi, ex supervenientibus causis possunt.

Metus levis, sive iustus, sive iniustus incussus.

5. Hic non reddit irrita sponsalia: Ita qui apud Averlam; a & nos item loco citato §. 6. Idem iustitimus de Matrimonio, eadem autem est ratio de sponsalibus. Monui tamen ibidem, saltem propter auctoritatem extrinsecam, esse probabilè, quod sponsalia metu levi iusto extorta sint valida, sed irritanda, etiam propria auctoritate; cum enim (ut Sanchez b) altera pars in conscientia teneatur relaxare fidem hoc metu extortam, poterit ipse et vim patiens pari modo in conscientia resumere fidem à se datam; idque, etiam si sponsalia juramento firmata fuerint, modo tamen Absolutionem juramenti obtinuerit, ut idem notat. c In foro externo non dari actionem huic patienti metum levem, sive iustum, sive iniustum, ibidem monui.

Metus iniustus non incussus ad extorquenda sponsalia, sed ad aliud.

6. Hic non irritat sponsalia, neque ex solo hoc capite, nisi alia rationabilis superveniat causa, irritari possunt. Ita colligitur d Sanc. l. 4 ex iis, quæ habet Sanchez. d & ex iis, quæ nos loco cit. §. 5. n. 12. diximus, dum docuimus matrimonium hoc modo celebratum esse validum, quia non ex vi metu; sed ex propria voluntate in illa occasione metus, eligitur Matrimonium, quare sponsalia inita ex metu illo mortis ab inimico incusso ob alium finem, quem num. 1. tertio loco explicui, valida sunt.

Metus quicumque, sive gravis, sive levis incussus à causa extrinseca non libera.

7. Hic pari modo non irritat sponsalia; unde sponsalia, quæ num. 1. exempli causa attulimus contra cta ex metu naufragii, &c. valida sunt. Ratio est, quia tunc homo à se-

ipso, non ab alio impulsus, eligit, tanquam medium sui boni, illa sponsalia. Lege Sanc. e e Sanc. l. 4 & nos idem dicemus de Matrimonio infra c. mat. d. 11. §. 2. num. 3.

Obligatio incusantis metum.

8. Inquires. Cum certum sit, illam partem, quæ metum gravem iniustum passa est, posse licetè rescire à sponsalibus, quid dicendum de ea parte v. g. de Sponso; qui metum iniuste incussit, seu, quo sciente, incussus est ab alio metus, ultra peccatum mortale, quia est injuria in re gravi, obligatur ne stare sponsalibus, si forte Sponsa, quæ metum passa est, velit Matrimonium contrahere?

9. Respondeo. Certum est Primo, non obligari ad Nuptias contrahendas ex vi iustitiæ sponsalium, quia, jam dictum est, hæc sponsalia irrita esse.

10. Certum est Secundo, obligari ad refarciendum omnia damna fortè inde consequuta sponsæ, multo magis, si adfuit violatio, de qua redistinctè f alibi locutus sum.

11. Superest ergo quæstio, An obligetur ad Nuptias, saltem ex vi fidelitatis, seu ex vi promissionis

12. Respondeo. Obligari, nisi aliquid superveniat, quod ab obligatione excuset, docet Averla, g sicuti idem Averla h docue- g rat, in Matrimonio meticulousè inito, eum, qui metum iniuste incussit, obligari ad ite- rum contrahendum valide Matrimonium, si altera pars Matrimonium ratificari expo- stulet.

13. Sed non obligari, colligitur ex Cast. i & ex Sanc. k quatenus hi probabilius reputant, incusantem metum ad ipsum Matrimonium extorquendum, non obligari in foro conscientiæ, donec per Judicem condemnetur, ad illud ratificandum, etiam si altera pars metum passa ratificatum velit: Nam ex hoc colligitur, quod multo probabilius idem reputabunt in sponsalibus, propter paritatem, immo majoritatem rationis. Ratio præcipua hujus doctrinæ est; quia in contractu oneroso, cum ex sua natura ipse sit ex utraque parte obligatorius, certè, ut servetur æqualitas, aut utraque pars obligata remanere debet, aut neutra. Cum igitur certum sit, in casibus positis, partem, quæ metum passa est non

Bbb rema-

f Lib. 7. in Decal. c. 5. § 3. à nu. præfert. 45

g Av. q. 3. de ma. sec. 4. V. Dum h Idem c. 4. sec. 2. §. 6. Est que. i Cast. d. 2. de spons. pu. 12. n. 2. k Sanc. l. 4. mat. d. 15. num. 5.

remanere obligatam, nec remanebit alia. Monoco tamen præ oculis semper habendum, quod diximus num. 10. & in Decalogo loco ibidem citato.

14. Quod diximus de incutiente metum, *Sanc. l. 1. dic. a* de decipiente, idemque dic de fictè con-

sentiente cum eadem monitione nu. 10. Ad-

de tamen, neutrum obligari ad aliquid, si mu-

tua fuit, & æqualis deceptio, vel fictio; quia

in injuriis datur compensatio, & deceptio

b Sanc. l. 1. deceptio eliditur. Lege Sanc. b Layman. c

matr. d. 10 & Boffium. d

præsertim

num. 11. Adnimadversio pro metu justè incusso

c Laym. li. a legæ.

§. 11. 10. p.

1. c. 1. n. 11.

d Boff. de

mat. c. 2.

n. 62.

15. Denique adverte sponsalia inita ex metu justè incusso per legem, ut si Index sic dicat, *Si non respondeas Berram (quam quia violasti, debes ex lege, & ex obligatione uxorem ducere) te in trimesis nudam;* adverte, inquam, sponsalia hæc, & valida esse, & rescindi non posse, quia ex nulla parte injuriam continent, ut ex dictis, & ex primo libro in Decal. lococit. colligitur.

§. III.

Signo certo expressa.

1. Quæcumque verba, signa, scriptura, nuntus, quibus Sponsus, & Sponsa determinatæ personæ significant promissionem reciprocæ de futuris Nuptiis, sufficiunt ad constituenda sponsalia, si vè ea signa ejusmodi sint ex propria significatione, si vè ex consuetudine, si vè ex propria voluntate spondentium, si vè quocunque alio modo, dummodo, ut dixi, Sponsus, & Sponsa inter se significant, intelligantque promissionem; Cum enim sponsalia sint meras contractus civilis, factis sunt ea verba, vel signa, quæ internum consentum, seque obligandi intentionem sufficienter exprimant. Merito igitur Sanchez e ait, apud Indos illa verba: *Ego te ducam;* respondente alio. *Forse ego te ducam,* & illa verba apud Indos, *Sepeliam te, quando morieris.* Merito, inquam, ait, parere vera sponsalia; nam quamvis ex se hæc non sint determinata promissio, tamen ex usu illius regionis, animus spondendi Matrimonium expræatur.

c Sanc. l. 1. matr. d. 18. num. 2.

2. Idem dic, si post tractatum de sponsalibus addant Sponsi. *Placet:* vel quid simile, nam tunc ex circumstantiis, satis prædictus animus exprimitur.

3. Pari modo, si Sponsus v. g. dixit verba certo significantia promissionem, & Sponsa respondeat. *Consentio. Volo,* vel quid simile; quia verba sequentia intelliguntur ad sensum præcedentium; nisi clarè contrarium explicetur.

4. Dixi autem nu. 1. (determinatæ personæ.) Nam sponsalia non constituentur, si personæ sint indeterminatæ, ut si quis ita dicat. *Accipio in Sponsam meam unam ex his tribus filiabus tuis:* quia; sic, incerta est promissio, cum nesciatur, in quam ex filiis terminetur.

5. Ex dictis ergo, si constat affuisse intentionem spondendi, & Sponsus, ac Sponsa per illa signa, vel verba, quamvis ex se non sufficienter explicativa, satis promissionem mutuam cognoverint, vera enascuntur sponsalia, veramque in foro conscientiæ obligationem inducent.

6. In foro autem externo Index, cui intentio spondentium interna constare non potest, debet pronuciare juxta verba, vel signa externa. Quare, si ea mutuam promissionem significant, vel ex se, vel ex circumstantiis, vel ex consuetudine loci, pronuciabit valida sponsalia: si non significant, pronuciabit invalida; Si vero dubia est significatio, putò, debere à Judice ferri sententiam pro validitate sponsalium; quia in causâ Matrimonii judicandum semper à Judice est in ejus favorem, ut docet cum communi Sanchez, g qui tamen excipit, quando dubium oritur ex impedimento impotentiae. At causa sponsalium causa Matrimonii est. Quid in foro conscientiæ, sit in dubio dati consensus in matrimonium, sentiendum, meam sententiam h alibi proposui.

7. Jam vero his in univèrsum dictis, ipsa verba, vel signa certò, vel dubiè significantia, hic claritatis gratia in suas Clâsses distributas subscribamus.

Verba,